

Handläggare
Anders Håkansson / Monica
Jonsson
Telefon: 08-508 36 200

Till
Äldrenämnden 2019-01-29

Verksamhetsplan 2019 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden fastställer verksamhetsplan och budget 2019 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden redovisar omslutningsförändringar om 28,8 mnkr till kommunstyrelsen.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 3,0 mnkr avseende ökade kostnader för Ungdomsbesök
4. Äldrenämnden ansöker om medel för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) för fem projekt enligt bilaga 5-9 av en total summa om 23,5 mnkr.
5. Paragrafen justeras omedelbart.

Ann-Christine Hansson

Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	7
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	7
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	8
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	9
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	9
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	10
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	20
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	20
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	21
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	22
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	22
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	23
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	24
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	24
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	25
Uppföljning av ekonomi.....	32
Nämndens ekonomiska förutsättningar	32
Investeringar	34
Budgetjusteringar	34
Omslutningsförändringar.....	34
Systematiskt kvalitetsarbete.....	35

Bilagor

Bilaga 1 - Blanketter för Äldrenämnden

Bilaga 2 - Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan

Bilaga 3 - Plan för upphandling 2019

Bilaga 4 - Kompetensförsörjningsplan för Äldreförvaltningen

Bilaga 5 - KUS Ansökan - Utbildning för reflektionsledare inom hemtjänsten

Bilaga 6 - KUS Ansökan - Magisterutbildning demensvård

Bilaga 7 - KUS Ansökan - Fortbildning socialrätt för biståndshandläggare inom äldreomsorgen

Bilaga 8 - KUS Ansökan - Språkutvecklande arbetssätt

Bilaga 9 - KUS Ansökan - Förebyggande insatser, tidig demenssjukdom

Inledning

Bakgrund

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska samtliga nämnder upprätta en verksamhetsplan för det kommande året, med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Kommunfullmäktige har beslutat att tilldela äldrenämnden 179,3 mnkr netto för 2019 års verksamhet vilket är en ökning om 1,5 mnkr i jämförelse med föregående år.

För att kommunstyrelsen ska kunna följa upp och granska nämndernas verksamhetsplaner har stadsledningskontoret utfärdat kompletterande anvisningar som nämnderna ska följa vid utformningen av verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen riktas därmed till både äldrenämnden och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges budget är stadens övergripande styrdokument för verksamhetsåret. Kommunfullmäktige har i budget 2019 fastställt tre övergripande inriktningsmål:

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

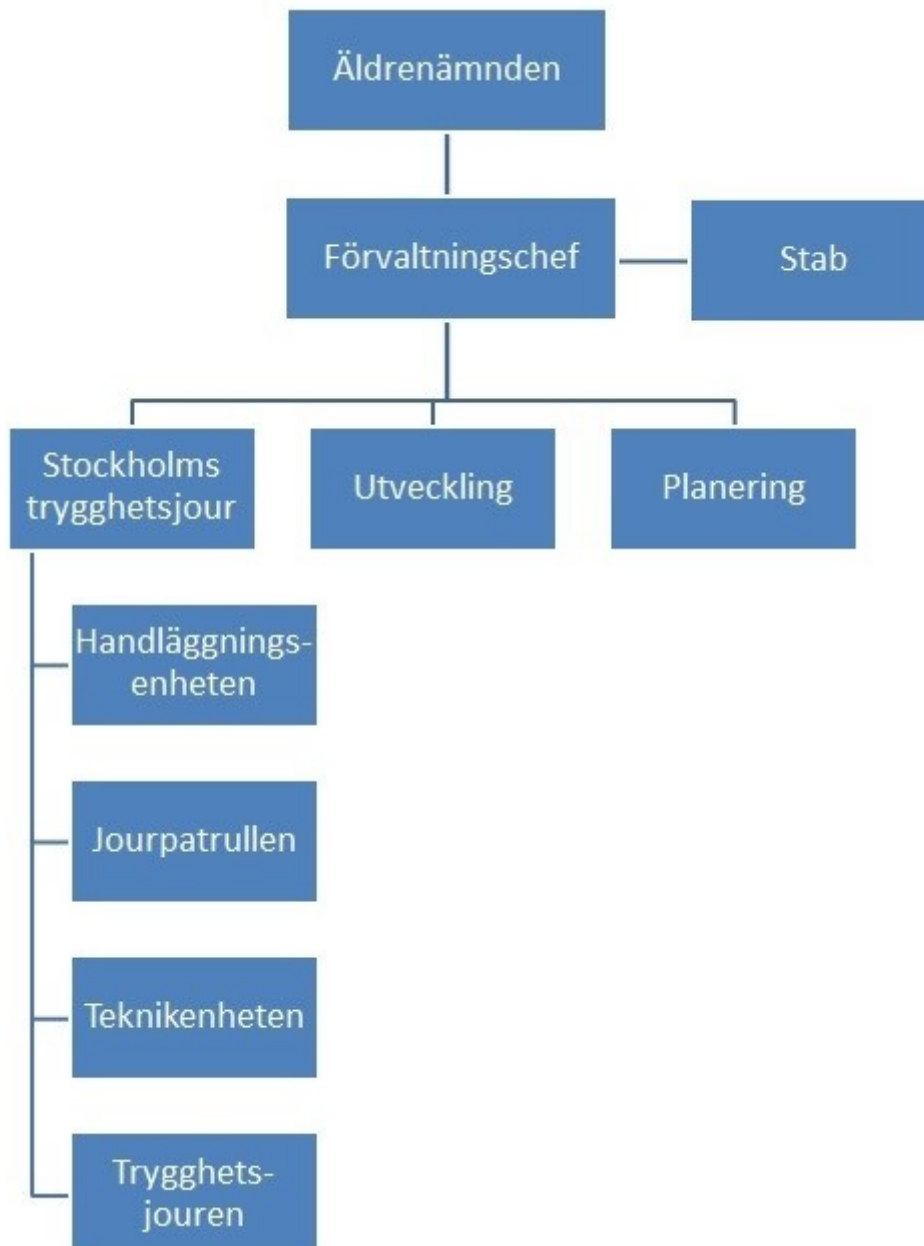
En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kommunfullmäktige har också formulerat ett antal mål för verksamhetsområdet. Indikatorer har fastställts som ska följas upp under året och specifika aktiviteter har angetts som ska genomföras för att säkerställa att målen nås. Äldrenämnden ska därför i sin verksamhetsplan, utifrån kommunfullmäktiges mål, ange egna mål för respektive verksamhetsområde och årsmål för indikatorerna. Därutöver har nämnden möjlighet att ange egna indikatorer och aktiviteter.

Sammanfattning

Äldreförvaltningens organisation

Äldreförvaltningen består av tre avdelningar och en stab. De administrativa avdelningarna och staben planeras att under 2019 ha 48 medarbetare. Stockholms Trygghetsjour består av 80 medarbetare.

Äldrenämnden ansvarar, tillsammans med kommunstyrelsen, för beredning av underlag i strategiska frågor såsom riktlinjer, principer, policydokument, planering av vård- och omsorgsboenden samt att främja innovation och utveckling inom äldreomsorgen.

Äldrenämnden ansvarar vidare för upphandling och avtalsförvaltning av privata utförare inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende och dagverksamhet. I uppdraget från kommunfullmäktige ingår att samordna uppföljningen av verksamheter oavsett regiform. Äldrenämnden svarar också för att genomföra stadsövergripande inspektioner, granskningar, samt sammanställa, analysera och redovisa äldreomsorgens samlade resultat, oavsett regiform.

Stockholms Trygghetsjour handhar myndighetsutövning, arbetsledning och hjälp vid akut

uppkomna omsorgsbehov efter kontorstid. Avdelningen arbetar även med ansökan och installation av trygghetslarm samt larmmottagning, köhantering för vård- och omsorgsboende och servicehus.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Utveckling av hemtjänsten fortsätter under 2019 liksom arbetet med specialiserade hemtjänstgrupper och Tryggt mottagande i hemmet. Möjligheten att personer med speciella behov ska kunna få profilhemtjänst undersöks och det arbete som påbörjades 2018 om reflektionstid inom hemtjänsten kommer att fortsätta under 2019. Utvecklingen av valfrihet inom hemtjänsten ska öka genom att ickevalsalternativet inom hemtjänsten ska utgå från en mångfald av utförare och att möjligheten att de som tillfälligt vistas i staden ska kunna välja utförare kommer att utredas.

Utevistelsegarantin inom vård- och omsorgsboende ska utvärderas och förutsättningarna för en äldreboendegaranti för personer över 85 år utredas. Inom äldreomsorgen är mat och måltider en central fråga och bland annat kommer förvaltningen att utreda möjligheterna att skapa gemensamma måltider för fler äldre.

En kartläggning och översyn av organisationen för biståndshandläggare ska genomföras i syfte att öka likställigheten i biståndsbedömningen. I översynen ingår även att se över möjligheten att renodla biståndshandläggarrollen till två funktioner, myndighetsutövning samt rådgivning och vägledning. Möjligheterna till en generösare biståndsbedömning kommer också att utredas.

Under 2019 kommer de förebyggande och rehabiliterande insatserna att fortsätta utvecklas genom samverkan med arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Anhöriga som vårdar en närstående ska erbjudas varierade och flexibla stöd- och hjälpinsatser. Under 2018 genomfördes en kartläggning över stadens anhörigstöd vilken ska vara vägledande för det fortsatta arbetet med att utveckla anhörigstödet i staden.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen samordnar den årliga stadsövergripande boendeplaneringen i samarbete med stadsledningskontoret, Micasa och stadsdelsförvaltningarna. Syftet med planen är att stärka samordningen på stadsövergripande nivå och fokus är att kunna möta den kommande efterfrågan av boenden för äldre. Äldreförvaltningen kommer att delta i bostadsförmedlingens arbete med att ta fram en strategi för att öka de äldres möjligheter att kunna välja ett boende som har en tillgänglighet som medger ett aktivt liv. Syftet är också att ge en mer effektiv bostadsanpassning.

Förvaltningen inhandlar i möjligaste mån miljömärkta och ekologiska varor och eftersträvar en miljövänlig källsortering. Förvaltningen följer sin respolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter. Vidare hyrs moderna lokaler med energisnåla armaturer och IT-utrustning med energisparläge och dokument hanteras i möjligaste mån digitalt i syfte att undvika en hög pappersförbrukning. Under 2019 byts förvaltningens bilar ut till sju gasdrivna bilar.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen upprättar en budget för det kommande året samt en plan med inriktning för de kommande tre åren. Målet är att nämndens verksamhet ska rymmas inom den budget

som kommunfullmäktige har fastställt. Ekonomin följs löpande upp av budgetansvariga chefer i samråd med controller. Förvaltningsledningen gör en sammanfattande bedömning av prognoser under året. Eventuella avvikelser åtgärdas.

Äldrenämnden ansvarar för att administrera genomförandet av övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling, distribuera ungdomsbesök vid vård- och omsorgsboenden samt bevaka och medverka i arbetet med forskning och utveckling inom teknik och innovationer inom äldreomsorgen i samverkan med högskolor och universitet.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Äldreförvaltningen bidrar till att Stockholm är en stad med möjligheter och valfrihet för alla genom de uppdrag förvaltningen har samt det reguljära arbete som bidrar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Äldreförvaltningen fortsätter samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att göra det möjligt för personer utanför arbetsmarknaden att utbilda sig och komma ut i arbete inom äldreomsorgen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	2 st	9 000 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0 st	1 050 st	Tertial
Kommentar Äldreförvaltningens arbetsuppgifter består till helt övervägande delen av strategiska uppgifter som inte kan betecknas vara av rutinmässig art eller av myndighetsutövning. Det skulle kräva mycket handledning av befintlig personal till en person utan erfarenhet av förvaltningens uppgifter. Med anledning av detta har äldreförvaltningen lagt ett mål på noll för denna indikator. Däremot bidrar förvaltningen till denna typ av tjänster i och med de köp som görs av Socialförvaltningen för bland annat vaktmästartjänster.			
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	1	Tas fram av nämnden	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st	9 000 st	Tertial
Kommentar Äldreförvaltningen planerar att under 2019 ta emot två feriearbetare. Enligt anvisningarna är det dock den nämnd som finansierar kostnaden för feriearbetare som ska ange antalet under denna indikator, vilket inte är äldreförvaltningen.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att fler personer är självförsörjande samt att nya medarbetare attraheras till verksamheten.

Beskrivning

Genom ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen bidrar äldreförvaltningen i arbetet till att fler personer blir självförsörjande.

Förväntat resultat

Fler personer utanför arbetsmarknaden har genom utbildning fått möjlighet till arbete inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Alla äldre har rätt till en trygg ålderdom. Äldre personer är dock en särskilt sårbar grupp vad gäller risken att utsättas för brott. Äldre är också generellt sett mer oroliga än yngre för att utsättas för brott. Under året kommer äldreförvaltningen arbeta för att äldre inte ska utsättas för brott med särskilt fokus på att minska bedrägerier. Information, samarbete och kunskap inom området är viktiga åtgärder för att minimera dessa risker.

Den största andelen brott sker i hemmet och det är viktigt att stärka skyddet för den som utsätts för våld i nära relationer. Äldreförvaltningens arbete med att motverka denna typ av våld kommer att fortgå, bland annat genom att komplettera socialförvaltningens generella föreläsnings- och utbildningsutbud. Under året kommer äldreförvaltningen även att arbeta med de delmål som omfattar förvaltningen i stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2019 kommer förvaltningen att sprida information och verka för att öka kunskapen inom området.

Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som skulle kunna undvikas med enkla åtgärder, utbildningar och informationssatsningar. Äldreförvaltningen kommer att verka för ett samarbete med brandförsvaret kring detta.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till trygghetsskapande åtgärder

Beskrivning

Äldreförvaltningen bidrar till stadens trygghetsskapande arbete genom förebyggande insatser, utbildning och samverkan.

Förväntat resultat

Färre äldre utsätts för brott, bedrägerier och våld. Äldreomsorgens medarbetare har kunskap att upptäcka och förebygga våld i nära relation. Samarbete sker med stadsdelsnämnderna, de lokala brottsförebyggande råden och polismyndighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta arbetet med att motarbeta våld i nära relationer som drabbar äldre	2019-01-01	2019-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, Polisen och stadsdelsnämnderna samordna arbetet för att stoppa brott mot äldre med särskilt fokus på bedrägerier.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Äldrenämndens uppdrag tangerar inte i någon del utbildning som är riktat till barn. Med anledning av detta har äldreförvaltningen inte angivit något nämndmål inom detta mål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Insatser till sårbara grupper

Det är viktigt att det finns kunskap och beredskap för att tillgodose nya, sårbara eller mindre kända målgruppers särskilda behov inom äldreomsorgen. Ett exempel är de äldre i Stockholm som är födda utanför Sverige där det behöver finnas kunskap om bland annat posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) som kan drabba äldre.

Under 2018 har äldreförvaltningen gjort en kartläggning av verksamheter som vänder till hbtq-personer. Utifrån det påbörjade arbetet har det framkommit att kunskapsläget inom området behöver förstärkas inom stadens olika verksamheter som möter äldre.

Äldreförvaltningen planerar för utbildningstillfällen under 2019 vilka kommer att anpassas efter olika verksamheters behov med fokus på äldre hbtq-personers livsvillkor och frågor rörande bemötande.

Socialnämnden har tilldelats stimulansmedel för att bedriva ett långsiktigt arbete rörande psykisk ohälsa. Äldreförvaltningen ingår i detta arbete avseende målgruppen äldre. Förvaltningens arbete med att kartlägga stadens arbete kring personer med psykisk ohälsa i syfte att utveckla stödet till stadsdelsförvaltningarna fortsätter under 2019. Kartläggningen som har gjorts visar att samverkan behöver öka mellan stadsdelsförvaltningarnas äldreomsorg och individ- och familjeomsorgen. Här är det fortsatta arbetet för att stödja utvecklingen av samverkan och samhandläggning för personer med komplexa behov av stor vikt. Vidare behöver det förebyggande arbetet utvecklas. Resultatet påvisar även behov av en fortsatt samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att nå och utveckla insatser till äldre, exempelvis äldre personer som lider av psykisk ohälsa, lever i hemlöshet eller har en missbruksproblematik.

Minska hemlösheten bland äldre

Äldrenämnden kommer att fortsätta att i samarbete med socialnämnden utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och prioritera förebyggande och stödjande insatser för att undvika att personer hamnar i hemlöshet och att de som blivit hemlösa kan komma vidare till bostad. Arbetet med att skapa lämpliga boendeformer för äldre hemlösa ska fortgå. Bostadsfrågan för personer i hemlöshet behandlas inom ramen för den stadsövergripande boendeplaneringen. Micasa kommer att, via Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS), tillhandahålla 25 lägenheter årligen i olika seniorboenden inom staden för äldre personer utan missbruksproblematik och som lever i hemlöshet. För att öka förutsättningarna för att lägenheten kommer att övergå från andrahandskontrakt till

förstahandskontrakt är det av stor vikt att en stödperson finns för att nå struktur i vardagen och att den enskilde får det hjälp och stöd som behövs.

Inom SHIS stödboende Monumentet har en enhet om 18 lägenheter succesivt ställts om till ett seniorboende för personer över 55 år. Stödboendet är ett mera stadigvarande boende men dock inte ett permanent boende. Vid socialförvaltningens boende- och behandlingsenhet kommer arbetet med att erbjuda drogfria akutboendeplatser för personer 65 år och äldre att fortsätta liksom det uppbyggda samarbetet mellan Boende- och behandlingsenheten och äldreomsorgarna.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar i arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper

Beskrivning

Genom samverkan, förebyggande insatser och utbildning för medarbete finns beredskap för att tillgodose nya, sårbara eller mindre kända målgruppers särskilda behov inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Äldre som tillhör sårbara grupper erbjuds adekvat socialt stöd och har jämlika livsvillkor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta samverka med socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att nå och utveckla insatser till äldre personer som tillhör sårbara grupper, exempelvis äldre personer som lever i hemlöshet, lider av psykisk ohälsa eller har en missbruksproblematik.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

En närmare beskrivning av förvaltningens uppdrag samt det reguljära arbete som bidrar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen redovisas under nämndmålet ”Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande”. Under kommunfullmäktiges mål nedan redovisas en kortare sammanfattning av detta arbete.

Utveckling av hemtjänsten fortsätter under 2019 liksom arbetet med specialiserade hemtjänstgrupper och Tryggt mottagande i hemmet. Möjligheten att personer med speciella behov ska kunna få profilhemtjänst undersöks och det arbete som påbörjades 2018 om reflektionstid inom hemtjänsten kommer att fortsätta under 2019. Utvecklingen av valfrihet inom hemtjänsten ska öka genom att ickevalsalternativet inom hemtjänsten ska utgå från en mångfald av utförare och att möjligheten att de som tillfälligt vistas i staden ska kunna välja utförare kommer att utredas.

Utevistelsegarantin inom vård- och omsorgsboende ska utvärderas och förutsättningarna för en äldreboendegaranti för personer över 85 år ska utredas. Inom äldreomsorgen är mat och

måltider en central fråga och bland annat kommer förvaltningen att utreda möjligheterna att skapa gemensamma måltider för fler äldre.

En kartläggning och översyn av organisationen för biståndshandläggare i syfte att öka likställigheten i biståndsbedömningen ska genomföras. I översynen ingår även att se över möjligheten att renodla biståndshandläggarrollen till två funktioner, myndighetsutövning samt rådgivning och vägledning. Möjligheterna till en generösare biståndsbedömning kommer också att utredas.

Under 2019 kommer de förebyggande och rehabiliterande insatserna att fortsätta utvecklas genom samverkan med arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Anhöriga som vårdar en närstående ska erbjudas varierade och flexibla stöd- och hjälpinsatser. Under 2018 genomfördes en kartläggning över stadens anhörigstöd vilken ska vara vägledande för det fortsatta arbetet med att utveckla anhörigstödet i staden.

Stockholms Trygghetsjour är en kommunövergripande dygnet runt verksamhet vars arbete styrs av gällande lagstiftning, politiska mål och stadens riktlinjer. Avdelningen består av enheterna Handläggningsenheten, Jourpatrullen, Teknikenheten och Trygghetsjouren.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda de ekonomiska och juridiska förutsättningarna för ett införande av ett förenklat beslutsfattande om hemtjänst för äldre.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att införa en så kallad äldreboendegaranti för personer över 85 år som ger rätt till en plats på ett tryggt och anpassat boende.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda och göra en översyn över biståndshandläggarorganisationen för att öka likställigheten i biståndsbedömningarna i staden.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden utreda hur samarbetet med hälso- och sjukvården kan stärkas för att stödja en sammanhållen vård för äldre.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur personalkontinuiteten inom hemtjänsten kan förbättras.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda behovet av en generösare biståndsbedömning.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utvärdera arbetet med aktivitetscenter.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och Micasa fastigheter AB samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan möjliggöra för fler kollektiva boendeformer för äldre, till exempel inom boendeformen seniorboende.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda möjligheten att inrätta serviceassistenter och dela upp service- och omsorgsinsatser inom äldreomsorgen, både hemtjänst och på boendesidan, i syfte att omsorgsutbildad personal ska utföra omsorg och annan personal utföra service.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med Micasa fastigheter AB och i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av köken på stadens vård- och omsorgsboenden och utifrån den utvärdera möjligheten att skapa fler tillagningskök. Detta för att maten ska lagas nära de äldre och förbättra källsorteringen.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra ett projekt för matlyft inom äldreomsorgen i syfte att utveckla former för att förbättra måltidsupplevelsen, matkvaliteten och sprida goda exempel.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över utevistelsegarantin för att säkerställa möjligheterna för äldre i vård- och omsorgsboenden att vistas utomhus och delta i aktiviteter även utanför boendet. Ungdomsvårdar och den ideella sektorn kan vara en del i att uppfylla dessa mål.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att ge hemtjänstmottagare som tillfälligt vistas i Stockholm möjlighet att välja utförare av hemtjänst i stadens valfrihetssystem.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheter till profilhemtjänst för äldre med specifika behov.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska kartlägga tidsåtgången beträffande de så kallade fixartjänsterna över samtliga stadsdelar i syfte att stärka innehållsmässig likvärdighet.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska se över sina riktlinjer för ekonomiskt bidrag till ideella organisationer. I översynen ska hänsyn tas till ideella organisationers lokalkostnader.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska utreda förutsättningar för medicinering och frivillig läkarundersökning i hemmet för att minska risken för felmedicinering.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska utreda förutsättningarna för att ickevalsalternativet inom hemtjänsten ska utgå från en mångfald av utförare.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska utreda hur staden på bästa sätt kan stödja verksamhetsområdet i samband med övergång till förändrade arbetssätt med hjälp av nya digitala stöd. Vidare behöver uppdraget omfatta hur vald modell på bästa sätt införs samt utredning om hur nuvarande metodstöd behöver anpassas till vald modell eller modeller. Uppdraget ska så långt det är möjligt och lämpligt ta avstamp i nationella standarder och språk.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Beskrivning

Äldrenämnden ansvarar för stadsövergripande frågor rörande äldreomsorg. I dialog med stadsdelsnämnderna samordnar och utvecklar nämnden äldreomsorgen i staden.

Förväntat resultat

Stockholms äldreomsorg präglas av kvalitet och valfrihet. Äldre är nöjda och trygga med äldreomsorgen och upplever att de kan påverka de insatser som tillhandahålls.

Kommentar

Hemtjänst

Utveckling av hemtjänst

Under 2019 fortsätter implementeringen av ramtid som ska leda till förbättrade arbetssätt för beställning och genomförandeplaner inom hemtjänsten. Äldreförvaltningen planerar för en närmare dialog med stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter respektive hemtjänstutförare kring de förändrade arbetssätten och eventuella svårigheter och hinder som de upplever. För att motsvara intentionerna i anvisningarna kan förvaltningen se behov av att vidareutveckla förhållningssättet till tidsberäkning, beställningar, genomförandeplaner samt uppföljning.

Specialiserade hemtjänstgrupper och biståndshandläggare med inriktning demens

För att utveckla ett multiprofessionellt arbetssätt avseende personal som arbetar med personer med en demensdiagnos eller kognitiv svikt ska samverkan och kommunikationen förbättras mellan de parter som är involverade i arbetet med den enskilde. Stödinsatser såsom nätverksträffar, workshops och kompetensutveckling riktade till de specialiserade hemtjänstgrupperna och biståndshandläggare planeras under 2019.

Stjärnmärkt demensomsorg

En fortsatt satsning görs på att utbilda Stjärninstruktörer i staden. Denna utbildningsmodell inom demens består av fyra steg för utförare och tre steg för biståndshandläggare. Godkända enheter blir stjärnmärkta. Redan beviljade KUS-medel används för att finansiera satsningen.

Profilhemtjänst för äldre med specifika behov

För att möta de äldres varierade behov och som ett komplement till den ordinarie hemtjänsten ska äldreförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna utreda möjligheten till profilhemtjänst. Utredningen ska fokusera på att definiera begreppet profilhemtjänst samt undersöka behov, efterfrågan och förutsättningar för detta.

Reflektionstid för personal inom hemtjänsten

Äldreförvaltningen kommer att fortsätta initiera utbildningar för reflektionshandledare. KUS-medel söks för de hemtjänstenheter som har specialiserade hemtjänstgrupper med demensinriktning så de kan utbilda handledare samt få stöd i införandet av regelbunden schemalagd reflektion. Ett nätverk för färdigutbildade reflektionshandledare kommer att starta för erfarenhetsutbyte och dialog om vad som skapar mervärde för att stärka och utveckla rollen. Stödet och planeringen för året kommer att anpassas utifrån resultatet av den utvärdering som gjordes under 2018 gällande de första deltagande enheterna.

Ökad personalkontinuitet

Personkontinuitet är en viktig kvalitetsaspekt för omsorgstagarna och starkt kopplad till känslan av trygghet. En god personkontinuitet inom hemtjänsten handlar om att omsorgstagare ska möta så få medarbetare som möjligt vid utförandet. Äldreförvaltningen kommer att kartlägga och utreda kontinuiteten inom hemtjänsten. Detta genom statistik över personalkontinuitet från verksamhetssystemet ParaGå sammankopplat med individuppföljningen om den enskilde.

Ickevalsalternativ inom hemtjänsten

Valfriheten och mångfalden är centrala för att staden ska tillhandahålla en hög kvalitet inom äldreomsorgen. Under 2019 kommer äldreförvaltningen att utreda förutsättningarna för att ickevalsalternativet inom hemtjänsten ska utgå från en mångfald av utförare. Idag utförs

ickevalsalternativet av hemtjänstutförare i egen regi. Ickevalet gäller för de som inte kan eller vill välja utförare och då tilldelas en utförare.

Valfrihet för personer som vistas tillfälligt i Stockholms stad

Under 2019 ska förutsättningarna utredas om de som tillfälligt vistas i Stockholms stad ska kunna välja utförare av hemtjänst inom stadens valfrihetssystem.

Tryggt mottagande i hemmet

Äldreförvaltningen kommer att fortsätta utbyggnaden av och utveckla modellen med tryggt mottagande i hemmet tillsammans med stadsdelsförvaltningarna. Analys av hur utökningen av tryggt mottagande kan ske mest resurseffektivt kommer att ske. Erfarenheterna från projektets två första år är att antalet utskrivningsklara varierar över tid och att det finns samordningsvinster om stadsdelsförvaltningar samarbetar. Inom projektet ska arbetssätten utvecklas då utskrivningsprocessen från slutenvården numera utgår från lagen om samverkan vid utskrivning.

Utreda möjligheten att inrätta serviceassistenter

Äldreförvaltningen ska utreda yrkesgruppen serviceassistenter i syfte att omsorgsutbildad personal ska utföra omsorg och annan personal utföra service. Förvaltningen kommer också att utreda vilka konsekvenser ett införande av en ny yrkesgrupp kan få i förhållande till uppdraget om att öka personalkontinuiteten.

Boende för äldre

Tryggt boende för äldre

Även om många äldre vill bo kvar i sitt hem så länge som möjligt finns det äldre som känner att de behöver en tryggare boendeform. Detta kan ske genom boende i seniorboenden eller kollektivboenden som kan minska ensamheten samt möjliggöra social gemenskap och trygghet. Under året ska möjligheterna att stimulera tillkomsten av olika kollektiva boendeformer för äldre utredas och begreppen tydliggöras. Äldreförvaltningen kommer att delta i kommunstyrelsens arbete med att utreda förutsättningarna för en äldreboendegaranti som ger rätt till en plats på ett tryggt och anpassat boende, annat än den egna bostaden, för personer över 85 år.

Mat och måltider

Utveckling av mat och måltider kommer att fortgå under året med fokus på måltidsupplevelsen. Tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kommer äldreförvaltningen arbeta för att skapa möjligheter till gemensamma måltider för fler äldre. Arbetet med responsiv e-tjänst, ”Hållbar hälsa”, kommer att färdigställas och lanseras. Mat- och måltidspolicyn kommer att implementeras och tillhörande material och utbildningsfilmer färdigställas. Samordningen och utvecklingen av dietist- och kostchefs nätverk fortgår. Under 2019 kommer även en inventering av köken på stadens vård- och omsorgsboenden att göras. Syftet är att undersöka möjligheterna att skapa flera tillagningskök för att måltidsproduktionen ska ske nära de boende samt att källsorteringen ska förbättras.

Inom projektet Matlyft inom äldreomsorgen har medel avsatts för att stärka måltidens betydelse, bland annat för att förebygga ensamhet och social isolering bland äldre. Måltiderna ska serveras i en trivsamt miljö i sällskap av andra boende och/eller personal där så är möjligt. I det sammanhanget ska förvaltningen utreda möjligheten att äldre som bor kvar i sitt eget hem ska kunna beredas möjlighet att äta i sällskap med andra.

Utevistelsegaranti

Äldrenämnden beslutade år 2014 om en utevistelsegaranti för äldre som bor på vård- och omsorgsboenden i Stockholm som innebär att de äldre aktivt ska erbjudas en daglig utevistelse. Under 2019 ska en utvärdering av garantin genomföras.

Aktivitetscenter i anslutning seniorboenden

Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att skapa aktivitetscenter i anslutning till så många seniorboenden som möjligt. Aktivitetscentrets huvudsakliga uppgift är att erbjuda aktiviteter, främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för boende och äldre i närområdet. Äldreförvaltningen kommer i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsförvaltningarna att utvärdera arbetet med aktivitetscenter. En dialog ska föras med de boende på seniorboendena för att ta del av deras synpunkter och önskemål som underlag i det vidare utvecklingsarbetet. KUS-medel söks för att genomföra utbildningssatsningar för medarbetarna som utgår från äldre personer som nyligen fått demensdiagnos. Syftet är att stärka en hälsofrämjande livsstil för dessa personer, satsningen kommer även att gynna samtliga äldre som besöker aktivitetscentren. Ett samarbete kommer även att ske med frivilligorganisationerna som ett led i att nå fler äldre och minska ofrivillig ensamhet.

Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende mellan länets kommuner

Under året kommer äldreförvaltningen att ta fram förslag om att staden ska anta en ny överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län. Syftet är bland annat att underlätta flytt mellan kommunerna för personer i behov av särskilt boende samt att kommunerna ska kunna möta behovet av boendeplatser. Den nya överenskommelsen träder i kraft den 1 juli 2019 och gäller för de kommuner som antar den. För staden finns flera fördelar med att anta överenskommelsen då det varje år inkommer relativt många ansökningar om särskilt boende från personer som bor i länets kommuner.

Hälso- och sjukvård

Samverkan för en sammanhållen vård

Äldreförvaltningen kommer tillsammans med kommunstyrelsen att utveckla samverkansformer med Region Stockholm och Storsthlm i syfte att säkerställa en individcentrerad och sammanhållen vård och omsorg av god kvalitet.

Konsekvenser av nya utskrivningsregler för personer som kommer från slutenvård ska i enlighet med budget följas upp under året. Äldreförvaltningen kommer löpande följa uppföljningsresultat och analys utifrån WebCare. Det kommer även genomföras en kvalitativ uppföljning utifrån de nya utskrivningsrutinerna enligt Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Storsthlm och HSF har under 2019 ett fortsatt uppdrag att ta fram och bereda en ny långsiktig överenskommelse som ska ersätta den tillfälliga överenskommelsen utifrån Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Äldreförvaltningen ingår i styrgruppen och referensgruppen för detta uppdrag.

Medicinska delegeringar

Staden och Stockholms läns landsting har sedan 2018 ett gemensamt uppdrag från

Stadsledningskontoret (SLK) och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) att utforma rutiner för att upprätthålla patientsäkerheten avseende delegeringar från primärvården till hemtjänstens personal. Uppdraget genomförs som ett pilotprojekt under 2019 i Bromma och Södermalms stadsdelsförvaltningar samt de landstingsfinansierade vårdcentralerna inom dessa stadsdelsområden.

Myndighetsutövning

Likvärdig biståndsbedömning

Biståndshandläggningen ska vara likvärdig i staden och riktlinjerna ska tillämpas enhetligt. Under 2019 kommer en kartläggning och översyn av organisationen för biståndshandläggare att genomföras i syfte att öka likställigheten i biståndsbedömningen inom staden. I översynen ingår även att se över möjligheten att renodla biståndshandläggarrollen till två funktioner, myndighetsutövning samt rådgivning och vägledning.

I samarbete med kommunstyrelsen kommer äldreförvaltningen att utreda förutsättningarna för ett förenklat beslutsfattande om hemtjänst utifrån den nya paragrafen i socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2018. Förenklat beslutsfattande innebär att äldre personer utan föregående behovsprövning erbjuds hemtjänst vilket ökar den enskildes självbestämmande och valfrihet. Även möjligheterna till en generösare biståndsbedömning ska ses över.

Förändrade arbetssätt med hjälp av nya digitala stöd

Under 2018 genomförde äldreförvaltningen och socialförvaltningen en utredning om ett eventuellt införande av Socialstyrelsens modell ”Individens behov i centrum” (IBIC). Ett införande ska utgå från en stadsgemensam modell för bedömning av behov, dokumentation och uppföljning och bygga på nationella standarder och ett gemensamt fackspråk. Om IBIC ska införas kommer det behöva utredas hur det ska fungera i förhållande till det metodstöd som finns inom respektive verksamhetsområde.

Förebyggande arbete

Förebyggande verksamhet för att främja social gemenskap, meningsfullhet och delaktighet, fysisk aktivitet samt goda matvanor finns inom samtliga stadsdelsförvaltningar. Det skiljer sig dock hur den förebyggande verksamheten är organiserad gällande antal träffpunkter, inriktning och vilka yrkesgrupper som arbetar inom verksamheten. Under 2019 kommer äldreförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningarna att fortsätta utveckla de förebyggande och rehabiliterande insatserna genom att i ökad utsträckning samverka med arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister inom både primärvården och kommunens egna verksamheter.

De så kallade fixartjänsterna är en annan insats som har betydelse för det förebyggande arbetet. Inom äldreomsorgen kan personer som är 75 år och äldre få avgiftsfri hjälp av en fixare. Äldreförvaltningen kommer att kartlägga tidsåtgång och innehåll beträffande fixartjänsterna i samtliga stadsdelsförvaltningar i syfte att stärka innehållsmässig likvärdighet inom staden.

Äldreförvaltningen arbetar tillsammans med socialförvaltningen kring att ta fram informationsmaterial hur värmeböljor ska hanteras i stadens verksamheter. Detta ska vara klart våren 2019.

Ofrivillig ensamhet

Ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre ska motverkas och staden ska verka för en

god tillgång till aktiviteter. Äldreförvaltningen kommer ta fram förslag på hur staden kan arbeta aktivt med att motarbeta ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre. Det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens arbete för äldre och kan nå grupper som staden kan ha svårt att nå. De ideella organisationerna ges bidrag från äldrenämnden för att anordna sociala aktiviteter för äldre. Det kommer att ske ett utvecklingsarbete av aktivitetscentren vid seniorboendena vars huvudsakliga uppgift är att främja social gemenskap och motverka otrygghet. Inom ramen för äldreförvaltningens arbete med innovationer bedrivs arbete hur välfärdsteknik kan bidra till en mer meningsfull tillvaro.

Språk

Språkkompetens hos äldreomsorgens medarbetare är viktig för förståelsen och kvaliteten i verksamheten. Äldreförvaltningen har fokus på grundläggande språkfärdigheter i svenska och under 2019 ska ett särskilt språklyft initieras. Under året ska äldreförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna även undersöka möjligheten att de äldre i så stor utsträckning som möjligt får äldreomsorg på sitt modersmål. Möjligheten att kunna kommunicera på sitt modersmål ger trygghet och ökar möjligheten att kunna uttrycka sina önskemål och behov och därmed få rätt omsorg.

Stockholm är förvaltningsområde för den finska minoriteten vilket ger sverigefinnar särskilda rättigheter i staden. Från 2019 är staden även förvaltningsområde för samiska och meänkieli. För en stärkt minoritetspolitik har en översyn gjorts av minoritetslagstiftningen och lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2019. En åtgärd är att kommunen ska erbjuda hela eller en väsentlig del av äldreomsorgen på minoritetsspråket. Behovsinventering och kartläggning av kompetens hos personalen kommer att genomföras. Arbetet kommer att fortgå med att informera minoriteterna om deras rättigheter utifrån lagen.

Översyn av dagverksamheten

Dagverksamhet har stor betydelse som komplement till hemtjänst, som förebyggande verksamhet och som stöd/avlösning till anhöriga. Dagverksamhet fyller också en viktig funktion för att äldre ska bibehålla förmågor och möjliggöra kvarboende. Valfrihetssystemet för dagverksamhet infördes år 2010 och har ännu inte varit föremål för någon utvärdering eller översyn. Äldreförvaltningen kommer under 2019 genomföra en översyn med fokus på utbud, efterfrågan och ekonomiska förutsättningar.

Stöd till anhöriga

Anhöriga som vårdar en närstående ska erbjudas varierade och flexibla stöd- och hjälpinsatser. Arbetet med anhörigstöd till närstående ska vidareutvecklas i syfte att stödja och vägleda i kontakten med bland annat kommunen och hälso- och sjukvården. Som ett led i arbetet med implementeringen av stadens program för stöd till anhöriga har en kartläggning av stadens anhörigstöd genomfördes under 2018. Resultatet blev en rapport med nulägesanalys och rekommendationer för förbättring och mer ändamålsenligt arbete. Rekommendationerna handlar om att tydliggöra uppdrag, styrning samt att främja fortsatt och ökad samverkan mellan anhörigkonsulenter. Resultatet är vägledande för arbetet med att utveckla anhörigstödet i staden.

Under 2018 har äldreförvaltningarna utrett förutsättningarna att tillskapa korttidsplatser för en mer flexibel avlastning för anhörigvårdare till personer med somatiska behov av vård och omsorg. I enlighet med budget kommer arbetet att fortsätta under 2019 och utvidgas till att gälla avlastning för anhöriga i form av korttidsvård generellt.

Värdegrund för äldreomsorgen

Värdigt bemötande är en av grundstenarna för en god äldreomsorg. Ett viktigt uppdrag för äldreförvaltningen är att arbeta för att äldreomsorgens värdegrund är väl förankrad i stadens verksamheter. Det värdegrundsmaterial som finns kommer att kompletteras med material som ska främja det goda samtalet med de äldre som till exempel inspirationskort för konversation och språkstödjande tips för arbetsplatsen.

Tillförlitlig informationsöverlämning

Äldreförvaltningen ska i samarbete med stadsdelsförvaltningarna säkerställa att en tillförlitlig informationsöverlämning sker inom hemtjänsten och särskilda boenden. Äldreförvaltningen bedömer att detta uppdrag omfattar flera delar. Det gäller bland annat att säkerställa informationsöverföring mellan arbetspass inom såväl hemtjänst som särskilt boende i syfte att alltid uppnå en trygg och säker vård och omsorg. Det kan också innebära att utveckla informationsöverföringen från beställare till utförare av särskilda boenden i samband med att en ny person ska flytta in. Inom ramen för utveckling av hemtjänst syftar även anvisningarna för genomförandeplaner till att all personal ständigt har tillgång till den aktuella information som behövs för att kunna utföra insatserna på ett bra och enhetligt sätt.

Äldreomsorgens uppföljningsmodell

Kommunfullmäktige beslutade år 2017 om en stadsgemensam uppföljningsmodell som innebär att samtliga verksamheter inom äldreomsorgen ska följas upp vartannat år, utifrån perspektiven struktur- / process- / och resultat kvalitet. Detta under förutsättning att verksamheten inte är nyetablerad, har en åtgärdsplan eller att det finns annan orsak till att verksamheten inte behöver följas upp årligen.

Verksamhetsuppföljning - Strukturkvalitet

Verksamhetsuppföljning genomförs enligt en stadsgemensam mall av utsedda personer på respektive stadsdelsförvaltning. Syftet med verksamhetsuppföljningen är att få kunskap om verksamheternas strukturella förutsättningar, det vill säga följsamhet till lagar, avtal, uppdragsbeskrivning samt stadens mål. Under året kommer samtliga vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter inom samtliga regiformer att följas upp. För 2019 kommer verksamheterna få stöd i analysen av verksamhetens resultat som hjälp i utvecklingsarbetet för en trygg äldreomsorg av god kvalitet.

Kvalitetsobservationer - Processkvalitet

Äldreförvaltningens kvalitetsobservatörer följer upp processkvaliteten inom stadens utförarverksamheter, oavsett regiform. Syftet är att belysa kvaliteten i mötet mellan de äldre och personalen med fokus på ett personcentrerat förhållningssätt och äldreomsorgens värdegrund. Under året kommer dagverksamheter samt vård- och omsorgsboende med inriktning på korttidsboenden att observeras. Urvalet följer årsplanen för verksamhetsuppföljning. Äldreförvaltningen kommer att fortsätta erbjuda utbildning i kollegial observation.

Kvalitetsuppföljning på individnivå - Resultatkvalitet

Enligt kommunfullmäktiges beslut om äldreomsorgens uppföljningsmodell ska individuppföljningar genomföras på ett stadsgemensamt sätt för att skapa systematik i genomförandet och säkra enhetlighet och jämförbarhet inom staden. Syftet med kvalitetsuppföljningen på individnivå är att följa upp den äldres egen upplevelse. Kvalitetsuppföljningen genomförs årligen i dialog mellan den äldre och

biståndshandläggaren. Under året kommer de första resultaten att redovisas per stadsdelsförvaltning och per verksamhet inom hemtjänsten, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Inspektioner

Äldreförvaltningens inspektörer tar emot synpunkter och klagomål, sprider goda exempel samt genomför inspektioner inom stadens äldreomsorg. Syftet med inspektionerna är att säkerställa en god kvalitet i verksamheterna samt att bidra till verksamheternas fortsatta utvecklingsarbete.

Stockholms Trygghetsjour

Stockholms Trygghetsjour är en kommunövergripande dygnet runt verksamhet inom Äldreförvaltningen vars arbete styrs av gällande lagstiftning, politiska mål och stadens riktlinjer. Avdelningen består av enheterna Handläggningsenheten, Jourpatrullen, Teknikenheten och Trygghetsjouren.

Handläggningsenheten handlägger ansökningar gällande trygghetslarm för personer 65 år och äldre samt administrerar köerna för vård- och omsorgsboende samt servicehus inom valfriheten.

Jourpatrullen åtgärdar akuta uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov under kvällar, nätter och helger om dessa behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Teknikenheten ansvarar för all administration, installation och service gällande trygghetslarm. Därtill ansvarar teknikenheten för all teknik avseende larmcentralen. Larmcentralen tar emot och åtgärdar larmanrop från äldre och funktionshindrade i ordinärt boende.

Trygghetsjouren är den myndighet som under kvällar, nätter och helger handlägger och biståndsbedömer akuta uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov inom äldre- och funktionshinderområdet, vilket sker enligt delegation från stadsdelsförvaltningarna. Trygghetsjouren arbetsleder omvårdnadspersonal i akuta situationer där ordinarie arbetsledare inte är tillgängliga. Utöver arbetsledning av stadens omvårdnadspersonal arbetsleder Trygghetsjouren omvårdnadspersonal i 18 kranskommuner.

Inom avdelningen finns en avvikelshantering som innefattar både interna och externa avvikelser. Interna avvikelser är en egenkontroll av rutiner och arbetssätt inom avdelningen som kan leda till en översyn av arbetssätt och rutiner. Externa avvikelser kopplas vidare till berörda verksamheter för åtgärd.

Under 2019 kommer en förnyad kartläggning att genomföras inom kompetensområdet demens. Det ska säkerställas att all personal inom Stockholms Trygghetsjour som lägst har genomgått demenscentrums ABC. Kompetensen inom hbtq-området kommer även att stärkas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för personer som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31
Genom sitt uppdrag kring nutrition öka samordningen och stödet till stadsdelsnämndernas dietister i syfte att förbättra måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen samt bidra till att maten har ett bra näringsinnehåll och i allt högre grad är ekologisk.	2019-01-01	2019-12-31
I samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta utveckla ramtid inom hemtjänsten i syfte att stärka valfriheten och förbättra medarbetarnas	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
arbetsmiljö		
I samråd med stadsdelsnämnderna säkerställa en tillförlitlig informationsöverlämning sker inom hemtjänsten och särskilda boenden.	2019-01-01	2019-12-31
I samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla möjligheterna inom staden för avlastning av anhöriga genom korttidsplatser.	2019-01-01	2019-12-31
I samverkan med stadsdelsnämnderna vidareutveckla arbetet med anhörigstöd till närstående i syfte att stödja och vägleda i kontakten med kommunen, regionen eller andra myndigheter.	2019-01-01	2019-12-31
Utbilda och sprida information om hur värmeböljor ska hanteras i verksamheten.	2019-01-01	2019-12-31
Äldrenämnden ska arbeta aktivt med frågan om hur ensamhet och social isolering bland äldre kan minska.	2019-01-01	2019-12-31
Äldrenämnden ska fortsätta att arbeta med reflektionstid för personal inom hemtjänsten	2019-01-01	2019-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med "Tryggt mottagande i hemmet"	2019-01-01	2019-12-31
Öka kunskapen om och utveckla bemötandet av äldre hbtq-personer.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen bidrar till att Stockholm ska vara en hållbar, växande, dynamisk storstad med hög tillväxt genom den boendeplanering som förvaltningen samordnar och det miljöarbete som pågår inom förvaltningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Äldreförvaltningens samverkan med privata utförare i projekt och annat utvecklingsarbete medverkar till att göra Stockholm till en mer företagsvänlig stad. Inom hemtjänsten finns flertalet entreprenörer som är kvinnor samt utrikes födda så det angeläget även ur ett jämställdhets- och integrationsperspektiv att stödja dessa verksamheter. Under året kommer äldreförvaltningen att genomföra regelbundna informationsmöten med privata utförare och särskilda möten för de aktörer som vill starta hemtjänst.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	0,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
Kommentar			
Målsättningen på 0,4 procent utgår från bokförda värden, avseende de konton som anges i anvisningarna, i relation till totalt bokförda kostnaderna. Målet innebär en ökning i jämförelse med värdet för 2018.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till målet genom att förmedla verksamhetens krav och behov med företag som utvecklar tekniska produkter

Beskrivning

Genom att förvaltningen samverkar med privata utförare i projekt och annat utvecklingsarbete så medverkar detta till att göra Stockholm till en företagsvänlig stad.

Förväntat resultat

De företag som äldreförvaltningen samarbetar med ska uppleva samarbetet som givande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Boendeplanering för äldre

Äldreförvaltningen samordnar den årliga stadsövergripande boendeplaneringen i samarbete med stadsledningskontoret, Micasa och stadsdelsförvaltningarna. Syftet med planen är att stärka samordningen på stadsövergripande nivå och fokus är att kunna möta den kommande efterfrågan av boenden för äldre. I boendeplanen ska den planerade nybyggnationen av vård- och omsorgsboende konkretiseras liksom en prognos för kommande behov och efterfrågan av seniorboenden. Den stadsövergripande boendeplanen ska ligga till grund för kommande markanvisningar för vård- och omsorgsboende och seniorbostäder.

Tillgängliga bostäder

Äldreförvaltningen kommer, tillsammans med stadsbyggnadskontoret, att delta i bostadsförmedlingens arbete med att ta fram en strategi för att öka de äldres möjligheter att kunna välja ett boende som har en tillgänglighet som medger ett aktivt liv. Syftet är också att ge en mer effektiv bostadsanpassning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Bostadsförmedlingen ska i samråd med äldrenämnden och stadsbyggnadsnämnden ta fram och implementera en strategi för att öka de äldres tillgång till bostadsbeståndet med fokus på ökad tillgänglighet och effektiv bostadsanpassning	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en mångfald av boendeformer för äldres skiftande behov

Beskrivning

Äldreförvaltningen samordnar den årliga stadsövergripande boendeplaneringen.

Förväntat resultat

Det finns ett brett utbud av boendeformer för äldre.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samarbete med Micasa Fastigheter AB i kommande äldreboendeplanering beakta framtida behov av seniorbostäder utifrån den prognostiserade demografiska utvecklingen	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

De bilar som används inom äldreförvaltningen är utrustade med miljövänliga odubbade däck. I mars 2019 kommer befintliga bilar att bytas ut till sju gasdrivna bilar och avrop görs enligt med stadens upphandling. Förvaltningen har utöver detta en eldriven bil. Samtliga bilar är utrustade med alkoholås.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	65 %	86 %	Halvår

Nämndmål:

Äldrenämndens transporter är miljöanpassade

Beskrivning

Minskningen av växthusgaser ska ske genom hållbara transporter, leveranser och ett hållbart resande.

Förväntat resultat

Utsläpp av växthusgaser ska minska.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Ideella organisationer

Ofrivillig ensamhet bland äldre ska motverkas och staden ska verka för en god tillgång till aktiviteter. Föreningsverksamhet är ett viktigt komplement till stadens förebyggande arbete för äldre. Inom de ideella organisationerna finns ett utbud som ger äldre möjlighet till social samvaro. Äldreförvaltningen kommer att utreda hur civilsamhällets organisationer ska kunna tillhandahålla fler aktiviteter för äldre på sommaren. Idag hanteras detta i regel av frivilligorganisationer som får bidrag från äldrenämnden för aktiviteter och skapar forum för äldre med möten, underhållning, bussutflykter m.m. Dessa aktiviteter finns beskrivna i organisationernas verksamhetsberättelser. Det behöver särskilt beskrivas vilka aktiviteter som är förlagda under sommaren.

Översyn av riktlinjer för ideella organisationer

En översyn av riktlinjerna för de ideella organisationerna ska göras under 2019. Fokus ska vara lokalhyrnas del i de ekonomiska bidrag som organisationer får. Idag ersätts lokalhyror till vissa organisationer och andra får enbart bidrag till aktiviteter.

Seniorboende med aktivitetscenter

Äldreförvaltningen arbetar med att tillskapa och utveckla stadens aktivitetscenter. Dessa center har som huvudsaklig uppgift att ordna aktiviteter och främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för boende och äldre i närområdet. De fysiska aktiviteter som arrangeras är i enlighet med det uppdrag som äldreförvaltningen har fått i *Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022* om att främja fysisk aktivitet bland äldre stockholmare.

Nämndmål:

Äldrenämnden främjar sociala och kulturella upplevelser för äldre

Beskrivning

Genom stöd till frivilligorganisationer främjas sociala aktiviteter för äldre.

Förväntat resultat

Fler äldre lever ett aktivt och självständigt liv. Upplevelsen av ofrivillig ensamhet och otrygghet minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Äldreförvaltningen består av tre avdelningar och en stab. Avdelningen Stockholms trygghetsjour har lokaler i Söderhallarna och övriga medarbetare är lokaliserade i Farsta centrum. Den indirekta påverkan som äldreförvaltningen har på miljön är att miljöaspekterna inkluderas i de utredningar, projekt och upphandlingar som förvaltningen arbetar med.

Även om äldreförvaltningen har en relativt låg miljöpåverkan då en stor del av verksamheten är administrativ, så görs ändå en hel del insatser för att minska miljöpåverkan. Förvaltningen inhandlar i möjligaste mån miljömärkta och ekologiska varor och eftersträvar en miljövänlig källsortering. Förvaltningen följer sin resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter. Vidare hyrs moderna lokaler med energisnåla armaturer och IT-utrustning med energisparläge. Dokument hanteras i möjligaste mån digitalt i syfte att undvika en hög pappersförbrukning.

Äldreförvaltningens inspektörer granskar utförare av äldreomsorg inom samtliga regiformer i Stockholms stad. En del i granskningarna avser inomhusmiljön och till exempel möblering, växter och belysning.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Inköpen ska vara av miljömärkta och ekologiska varor och det ska finnas en miljövänlig källsortering. Förvaltningen ska vidare följa sin resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Äldreförvaltningens miljöpåverkan ska vara så låg som möjligt.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen bidrar till att Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden genom en kostnadseffektiv verksamhet men också genom att medverka i det innovationsarbete som pågår inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Ekonomi

Äldrenämnden bedriver en effektiv verksamhet som ryms inom tilldelad budget. En stor del av verksamheten avser riktade satsningar som till exempel utbildning av äldreomsorgspersonal, ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden samt specialiserade hemtjänstteam med demenskompetens. Förvaltningens verksamhet och de riktade satsningarna följs årligen upp för att säkerställa att de ger önskade resultat och genomförs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

EU-policy

I december 2017 tog äldrenämnden beslut om ärendet *Riktlinjer för äldrenämndens EU-policyarbete* (dnr 150-446/2016). Nämnden kommer att arbeta enligt de principer som anges i ärendet och med frågor inom äldreområdet. Arbetet kommer att ske i samarbete med stadsledningskontorets internationella enhet, berörda förvaltningar och kommunala bolag. Äldreförvaltningen anser det viktigt att bedriva ett aktivt EU-policyarbete för att påverka policyinriktningen på äldre frågor i Europa. Följande aktiviteter är aktuella för nämndens EU-engagemang:

- Bevaka EU-policyfrågor inom nämndens verksamhetsområden.
- I prioriterade frågor delta i konferenser och aktiviteter inom EU-samarbetet.
- Strategisk användning av EU-projekt som bidrar till ett mer hållbart Stockholm och Europa.
- Delta i EURO CITIES-nätverket för kunskapsinhämtning och erfarenhetsutbyte.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Äldrenämndens verksamheter är kostnadseffektiva

Beskrivning

Äldreförvaltningens förslag till budget för år 2019 är netto 179,3 mnkr och en investeringsbudget om 2,9 mnkr.

Socialförvaltningen bidrar till målet genom att verksamheterna drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller målen. Nämnden har god ekonomistyrning och bevakar den ekonomiska utvecklingen under året.

Förväntat resultat

En ekonomi i balans

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Detta mål inbegriper en stor del av de frågor som äldreförvaltningen arbetar med men som inte redovisas under äldreomsorgsmålet. Det handlar om utbildning, upphandling, innovationer, jämställdhet samt äldreförvaltningens roll som arbetsgivare.

Äldreförvaltningen ska bidra till att stärka kompetens bland medarbetarnas inom äldreomsorgen. Detta görs bland annat genom de grundutbildningar som genomförs för att verksamheten ska kunna hålla en hög kvalitet. Förvaltningen har också ett fokus på grundläggande språkfärdigheter i svenska och under 2019 ska ett särskilt språklyft initieras.

Äldreförvaltningen arbetar för att upphandlingar inom äldreomsorgens ska hålla en hög kvalitet. För att detta ska kunna säkerställas revideras förfrågningsunderlagen regelbundet och uppföljning av utförare görs utifrån stadens uppföljningsmodell. Utförare som brister i förhållande till avtal ges möjlighet till rättelse och vid fortsatta brister kan avtalet sägas upp eller hävas. En nyhet från och med 2019 är att hemtjänsten kommer att omfattas av tillståndsplikt som handläggs av Inspektionen för vård- och omsorg (IVO).

Äldreförvaltningens nämndmål ”Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling” innehåller en rad delar som förvaltningen arbetar med. En del är arbetet med att öka användandet av digitala lösningar så att tid kan frigöras från personalen så de kan finnas i vården och omsorgen av de äldre. Förvaltningen kommer samarbeta med forsknings- och utvecklingsprojekt tillsammans med högskolor, näringsliv och andra intressenter i syfte att de äldre ska få ökade möjligheter att leva ett aktivt och självständigt liv under trygga förhållanden. Exempel på detta är projektet Stockholms Digital Care, EIT-Health och framtagandet av ett lärspele i mobilen.

Äldreförvaltningen beaktar jämställdhetsfrågor bland annat genom arbetet med äldreomsorgens värdegrund, att jämställdhet lyfts fram i utbildningar som anordnas genom förvaltningen och att informationsinsatser ska vara inkluderande för alla äldre.

Äldreförvaltningen ska arbeta för att vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats. Chefer och

medarbetare ska i enlighet med äldreförvaltningens gemensamma värdegrund arbeta aktivt för att främja en god arbetsmiljö samt en öppen och tillitsfull organisationskultur. Förvaltningens värdegrund och verksamhetsidé utgör, tillsammans med stadens personalpolicy, verktyg för dialog kring förhållningssätt, bemötande, individuell löneutveckling och verksamhetsutveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	81	82	År
 Andel elektroniska inköp	65 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	85 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %	87%	År
 Index Bra arbetsgivare	84	85	År
 Sjukfrånvaro	4,2 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	1,8 %	tas fram av nämnd	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska ta fram ett stadsgemensamt introduktionsprogram för att underlätta rekrytering och kunna behålla redan anställda sjuksköterskor	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att stärka medarbetarnas kompetens inom äldreomsorgen.

Beskrivning

Erbjuda övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för äldreomsorgens personal.

Förväntat resultat

Ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare. All tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning.

Kommentar

Förbättrad arbetssituation för biståndshandläggare

Socialtjänsten och äldreomsorgen ställs inför utmaningar genom en hög personalrörlighet och ökade administrativa uppgifter. För att kunna möta och hjälpa de som behöver stöd från äldreomsorgen måste medarbetarna ges en bra arbetsmiljö och goda förutsättningar att utföra sitt arbete. Staden ska fortsätta arbeta i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare. Äldreförvaltningen ska anordna olika föreläsningar, informationsträffar och utbildningar för stadens biståndshandläggare.

För 2019 har förvaltningen sökt 1,2 mnkr från Kompetensutvecklingsnämningen (KUS) för att finansiera en påbyggnadsutbildning i socialrätt med tyngdpunkt på regler av betydelse för det sociala arbetet. Utbildningen kommer även beröra frågor såsom gränsdragning mellan huvudmännen och mellan beställare och utförare, den enskildes rättigheter och delaktighet och begreppen skälig levnadsnivå och goda levnadsförhållanden.

Varje stadsdelsförvaltning ska ha biståndshandläggare med fördjupad demenskompetens. För redan beviljade KUS-medel kommer en högskoleutbildning om demenssjukdom i ett socialt perspektiv att erbjudas totalt 28 biståndshandläggare. Fokus ligger på biståndshandläggarens funktion och uppdrag i mötet med personen med demenssjukdom, dess närstående och vårdaktörer.

Grundutbildning för omvårdnadspersonal

Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Äldreförvaltningen kommer under året att anordna utbildningar för att möta behovet av kompetensutveckling, vilket är en grund för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Under 2019 fortsätter förvaltningen att erbjuda utbildning till undersköterska för medarbetare. För att kunna tillgodogöra sig utbildningen krävs grundläggande språkfärdigheter i svenska, både i tal och skrift.

Språklyft och språkstödande arbetssätt

Under 2019 ska ett särskilt språklyft initieras och en kombinerad heltidsutbildning i svenska och vård att påbörjas. Eftersom det finns stora variationer i förkunskaper kommer det finnas möjlighet för deltagarna att läsa vård- och omsorgskurserna i lägre tempo. Äldreförvaltningen har för 2019 sökt 19,7 mnkr från Kompetensutvecklingsnämningen (KUS) för att finansiera denna utbildning. Under året kommer stort fokus att läggas på att utveckla språkfrämjande arbetssätt. Utbildning av 100 språkombud samt en chefsutbildning kommer att anordnas inom ramen för de sökta medlen från KUS. Språkombudens uppdrag och roll ska förtydligas, ledarskapet med språkombud ska stärkas, språkstödande material och hållbara arbetsmodeller ska tas fram.

Magisterutbildning i demensvård

Äldreförvaltningen kommer att finansiera utbildningskostnaden för en magisterutbildning i demensvård för fysioterapeuter och arbetsterapeuter, effekterna av insatsen ska följas upp. Medel om 1,0 mnkr för 2019 har sökts från KUS för att finansiera en del av vikarietäckningen för medarbetarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra en utbildningssatsning i det svenska språket för personal inom äldreomsorgens medarbetare.	2019-01-01	2019-12-31
I samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen med särskilt fokus på språkkompetens hos medarbetarna.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldrenämnden genomför upphandlingar av hög kvalitet i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy.

Beskrivning

Aktivt arbete med förfrågningsunderlagen.

Förväntat resultat

Upphandlingar av hög kvalitet genomförs.

Kommentar

Upphandlingar av hög kvalitet

För att säkerställa att äldreförvaltningen gör upphandlingar av god kvalitet utvecklas och revideras förfrågningsunderlagen regelbundet och uppföljning av utförare görs utifrån stadens uppföljningsmodell. Utförare som brister i förhållande till avtal ges möjlighet till rättelse och vid fortsatta brister kan avtalet sägas upp eller hävas. Under 2019 kommer uppföljningen särskilt att fokusera på vård- och omsorgsboende och dagverksamhet. I övrigt kommer inspektioner och särskilda granskningar att genomföras för de verksamheter där äldreförvaltningen får in synpunkter och klagomål.

Revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst med anledning av tillståndsplikt

Från och med den 1 januari 2019 omfattas hemtjänst av tillståndsplikt som handläggs av IVO vilket innebär att nya hemtjänstverksamheter inte får starta förrän de har tillstånd från IVO. Befintliga hemtjänstverksamheter omfattas dock av övergångsbestämmelser. Med anledning av att tillståndsplikt införs kommer förfrågningsunderlaget avseende hemtjänst att revideras.

Centrala entreprenadupphandlingar

I enlighet med budget ska kommunstyrelsen återta ansvaret från äldrenämnden för genomförande av centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden enligt LOU. Äldreförvaltningen kommer att slutföra pågående entreprenadupphandlingar. Därefter påbörjas övertagandet genom att pågående avtal återförs från äldrenämnden till kommunstyrelsen för vidare hantering. Vägledning för stadens boendeplanering samt äldrenämndens delegationsordning kommer att justeras till följd av återtagandet av ansvaret.

Nämndmål:

Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling

Beskrivning

Genom att bevaka och medverka i arbetet med forskning och utveckling inom teknik och innovationer inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Ökad kvalitet i äldreomsorgen genom ökad digital kunskap och fler innovationer.

Kommentar

Innovation och utveckling av välfärdsteknik

Digitala lösningar ska vara stödfunktioner till förändrade arbetssätt och äldreförvaltningen kommer att arbeta för att användandet av digitalt stöd inom vård och omsorg ökar. Detta för att kunna frigöra tid från personalen så att de kan finnas i den nära vården och omsorgen av de äldre.

Äldreförvaltning kommer i samverkan med Digital utveckling, Micasa och stadsdelsförvaltningarna att se över de tekniska förutsättningarna för användandet av ny teknik.

Äldreförvaltningen kommer att följa upp hur verksamheterna använt de statliga stimulansmedlen som beviljades 2018 för ökad användning av välfärdsteknik och om det lett till nya arbetssätt och ökad kvalitet. Dessa erfarenheter kommer att användas som underlag för det fortsatta digitaliseringsarbetet och för spridning av kunskap och erfarenhet till övriga verksamheter.

Stockholm Digital Care (SDC)

Stockholm Digital Care är ett femårigt EU-projekt som syftar till att stötta småföretag som utvecklar ny välfärdsteknik för omsorgen. Genom att vara en kompetent testkund till företagen kan produkterna och tjänsterna anpassas till äldreomsorgen och de äldres behov samt bidra till att utveckla verksamheten. Testverksamhet bedrivs idag inom Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Sociala system

Staden driver projektet Modernisering av sociala system för att ta fram nya, gemensamma och moderna arbetsprocesser med tillhörande digitala stöd för att kunna ersätta stadens nuvarande sociala system. Projektet har kartlagt nuvarande arbetssätt inom bland annat äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård och utifrån detta arbete fortgår verksamhetsutvecklingen med hjälp av digitaliseringens möjligheter. Under året kommer flera medarbetare vid äldreförvaltningen att delta aktivt i projektet. Ett exempel på utveckling under 2019 är arbetet med den sociala dokumentationen där ett mål är att uppnå en säkrare informationsöverföring.

Digital kompetens

Sista december 2018 avslutades ESF (Europeiska Socialfonden) projektet DigIT vars mål varit att öka den digitala kompetensen. För att bevara och utveckla kunskaperna efter DigIT har förvaltningen inlett ett samarbete med avdelningen för digital utveckling. Syftet är bland annat att ta vara på den kompetens som DigIT bidragit med. DigIT-koordinatorer, DigIT-ombud, Cirkelledare och Språkombud är viktiga resurser vid implementeringen av de nya sociala systemen. Äldreförvaltningen kommer under året att fortsätta stödja stadsdelsförvaltningarna inom det digitala området. Omvårdnadspersonalen är en viktig resurs i utbyggnaden av välfärdsteknik.

Lärspel i mobilen

Äldreförvaltningen kommer att arbeta för en finansiering av lärspelen i mobilen som har tagits fram. Spelen ska motsvara kunskapsinnehållet för en vårdbiträdesutbildning och genom spelande ska det öka deltagarnas möjligheter att klara ordinarie utbildning. Spelen är språkstödande och ska fungera som inspiration till fortsatt lärande och är ett sätt att få ut

aktuell kunskap i äldreomsorgen.

Högskolor och forskning

Äldreförvaltningen fortsätter samarbetet med högskolor, näringsliv och andra intressenter i syfte att äldre i staden ska kunna få ökade möjligheter att leva ett aktivt och hälsosamt liv under trygga förhållanden. Exempel på samarbeten är OpenLab liksom projektet Döbra som handlar om att utveckla äldreomsorgen i livets slutskede och som förvaltningen driver tillsammans med Karolinska institutet.

Akademiska noder och samarbete med akademi

Äldreförvaltningen ansvarar för nätverket avseende de akademiska noderna och samarbetar med högskolorna för att säkerställa att det finns platser för verksamhetsförlagd utbildning. En viktig del är att se till att det finns utbildningar som riktar sig mot äldreomsorgen och att säkerställa att verksamheterna kan ta emot elever på praktik och få utbildade handledare. Genom staden vård- och omsorgscollege arbetar förvaltningen för att fler studenter ska välja att utbilda sig för arbete inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen kommer även att se över möjligheterna att ta fram kompetensstegar och yrkeskrav för omvårdnadspersonal.

EIT-Health - European Institute of Innovation and Technology - Health

Äldreförvaltningen är medlem i EIT-Health vilket är ett EU- finansierat konsortium mellan offentlig sektor, akademi och företag. Syftet är att främja ett aktivt och hälsosamt liv för Europas medborgare. Samarbetet inom EIT-Health gör att förvaltningen kan delta i olika projekt som kan stärka arbetet för att nå stadens mål. Projektet Caregiving and Ageing Reimagined for Europe, som förvaltningen deltar i ska arbeta för att ta fram en webbaserad utbildning för vårdare och anhörigvårdare samt ge ett förslag på gemensamma standarder för äldreomsorgen i Europa. Utöver medverkan i projekten fortsätter förvaltningen att nyttja kunskaperna som finns i EIT för att hitta exempel som kan utveckla äldreomsorgen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stockholms Trygghetsjour ska utreda ett införande av digital utveckling och möjliggöra välfärdsteknik på larmmottagningen. Utredningen ska omfatta teknik, funktion, kompetens och organisation.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg som är jämställd och inkluderande

Beskrivning

Alla ska bli bemötta med respekt och kunskap oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Män och kvinnor ska inte diskrimineras utifrån deras könstillhörighet.

Kommentar

Den värdegrund och de värdighetsgarantier som kommunfullmäktige beslutat för äldreomsorgen, där jämställdhet är en del, ska präglade verksamhetens arbete så den blir en naturlig del av det vardagliga arbetet och skapar förutsättningar för en jämställd och inkluderande äldreomsorg.

Tryggheten är en viktig jämställdhetsfråga och äldreförvaltningen kommer att göra satsningar för att äldre ska känna sig trygga och verka för att våld och brott mot äldre ska upphöra. Under året kommer även föreläsningar inom hbtq-området att anordnas. De informationsinsatser som tas fram av förvaltningen ska vara inkluderande för alla äldre.

Äldreförvaltningen bidrar även till kommunfullmäktiges mål genom att jämställdheten uppmärksammas i den uppföljning som görs men också genom att jämställdhetsfrågor lyfts fram inom ramen för olika utbildningar och föreläsningar riktade till medarbetare. Andra områden där förvaltningen har ett jämställdhetsperspektiv är anhörigstöd, som är viktigt då flertalet av de som utför anhöriginsatser är kvinnor, samt biståndshandläggningen som ska vara likvärdig i staden.

Nämndmål:

Äldrenämnden är en bra arbetsgivare

Beskrivning

Äldreförvaltningen ska vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats. Chefer och medarbetare ska i enlighet med förvaltningens gemensamma värdegrund arbeta aktivt för att främja god arbetsmiljö samt en öppen och tillitsfull organisationskultur. Värdegrunden och förvaltningens verksamhetsidé utgör, tillsammans med stadens personalpolicy, verktyg för dialog kring förhållningssätt, bemötande, individuell löneutveckling och verksamhetsutveckling.

Förvaltningen arbetar mot arbetsmiljömål för att främja god organisatorisk och social arbetsmiljö, en arbetsplats fri från diskriminering trakasserier, mobbing, hot och repressalier samt stärkt medskapande index. Målen ska fortsätta att implementeras i organisationen under 2019. Äldreförvaltningen ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare där effektiva arbetssätt, tillvaratagande av digitaliseringens möjligheter och kontinuerlig kompetensutveckling utgör grundstenar i förvaltningens personalstrategi.

Äldreförvaltningens chefer utövar ett modernt ledarskap präglat av tillit med öppen och tillåtande kultur. Chefer ska fortsätta att stärkas i sitt ledarskap och chefsförsörjningen säkras långsiktigt.

Förväntat resultat

Nöjda medarbetare och låg sjukfrånvaro

Kommentar

Forum för dialog och medarbetarinflytande sker i medarbetarsamtal, på avdelnings- och enhetsmöten samt på arbetsplatsmöten. Förvaltningens chefer arbetar aktivt med

förebyggande insatser och har en aktiv kontakt vid sjukfrånvaro. Vid behov genomförs rehabilitering i enlighet med förvaltningens och stadens riktlinjer.

Stockholms trygghetsjour har påbörjat en arbetsmiljösatsning som ska pågå under 2019. Som ett första steg ska en utredning av organisatoriska och sociala förhållanden på avdelningen genomföras. Stadens företagshälsovård kommer att genomföra utredningen samt ge förslag till åtgärder kring denna arbetsmiljösatsning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Medarbetarenkätens resultat följs aktivt upp genom avdelningarnas handlingsplaner	2019-01-01	2019-12-31

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Belopp i mnkr	Beräknad budget-		
	VP 2019	justering	Brutto
Nämnd och råd	1,3	0,0	1,3
Staben	12,2	3,0	15,2
Utvecklingsavdelningen	39,6	3,8	43,4
Förvaltningsgemensamma kostnader	9,9	0,0	9,9
Planeringsavdelningen	52,3	23,4	75,7
Stockholms Trygghetsjour	63,9	1,6	65,5
Avskrivningar	5,0	0,0	5,0
Internränta	0,1	0,0	0,1
Summa kostnader	184,3	31,8	216,1
Nämnd och råd	0,0	0,0	0,0
Staben	0,0	0,0	0,0
Utvecklingsavdelningen	0,0	3,8	3,8
Förvaltningsgemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0
Planeringsavdelningen	0,0	23,4	23,4
Stockholms Trygghetsjour	5,0	1,6	6,6
Summa intäkter	5,0	28,8	33,8
Netto	179,3	3,0	182,3

Äldrenämndens verksamhet är till största delen anslagsfinansierad. Budgeten för år 2019 uppgår till 179,3 mnkr netto, vilket är en ökning med 1,5 mnkr jämfört med 2018. Budgeten innehåller minskningar med sammanlagt 8,0 mnkr inom följande områden och uppdrag:

- Generell effektivisering om 3,7 mnkr
- Upphandling vård- och omsorgsboenden: 1,0 mnkr
- Tryggt mottagande i hemmet: 1,0 mnkr
- Utveckling av hemtjänst: 2,0 mnkr

- Reflektionstid i hemtjänsten: 0,3 mnkr

Budgeten har utökats med följande satsningar och kostnadsökningar om 9,5 mnkr enligt följande:

- Ökade driftkostnader för digitala trygghetslarm: 4,5 mnkr
- Matlyftet: 3,0 mnkr
- Helgöppet Äldre direkt: 2,0 mnkr

Satsningen på utbildning av stadens äldreomsorgspersonal fortsätter under 2019 och har som huvudsakligt mål att all äldreomsorgspersonal skall ha lägst undersköterskeexamen.

Äldrenämnden administrerar bidrag om 12,3 mnkr till frivillig- och pensionärsorganisationer.

Vidare delfinansierar Äldrenämnden Stiftelsen Äldrecentrums med 6,3 mnkr, Snac-K med 0,8 mnkr samt Palliativt kunskapscentrum med 1,6 mnkr där Äldrenämnden också är samarbetspart. Samverkansavtal finns också med landstingets patientnämnd där Äldrenämnden bidrar med 0,7 mnkr.

Medlemskapet i EIT (European Institute of Innovation and Technology Health) fortsätter under 2019 med en budget på 0,8 mnkr. Huvudtemat för arbetet är att arbeta för aktivt åldrande och hälsosamt leverne samt att utveckla hälso- och sjukvård. Genom medlemskapet kan staden ansluta till internationella utvecklingsprojekt, vara med och utveckla och delta i utbildningar för medarbetare och anhöriga inom äldreomsorgen, ta del av de senaste rönen inom äldreforskningen samt vara en aktiv part i samarbetet för att utveckla äldreomsorgen i nätverk i Europa.

Satsningen på ungdomsbesök inom vård- och omsorgsboenden fortsätter med en budget om 4,5 mnkr. Äldrenämnden föreslår, för denna satsning, kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 3,0 mnkr avseende ökade kostnader.

Uppdraget inom kost och nutrition, som övertogs från Äldrecentrum 2018 fortsätter under 2019 med en budget på 3,0 mnkr.

Äldrenämnden har också uppdrag som finansieras med externa medel. Stockholm Digital Care, som pågår mellan 2015 och 2020, delfinansieras med EU-medel och den med statsbidrag finansierade satsningen på psykisk ohälsa.

Kostnaderna för avskrivningar av digitala trygghetslarm beräknas till 5,0 mnkr under 2019. Inköpen av digitala larm för utbyte av analoga dito inleddes 2015. Då avskrivningstiden för larmen är 60 månader beräknas kostnaderna för avskrivning plana ut från och med 2020 då de första larmen är avskrivna.

Från kompetensutvecklingsatsningen söks medel för fem nya områden samtidigt som medel från fyra områden som beviljats medel under 2018 eller tidigare fortsätter under 2019.

Personalförsäkringspålägget för 2019 om 40,5 procent för arbetstagare födda 1953 och senare och 22 procent för arbetstagare födda 1952 och tidigare, är oförändrat. Oförändrat är också personalförsäkringspålägget om 35 procent för förtroendevalda.

Investeringar

Investeringsplan 2019	mnr
Inventarier och maskiner	0,1
Digitala larm	2,8
Summa	2,9

En ny upphandling av digitala trygghetslarm kommer att genomföras 2020.

Budgetjusteringar

Budgetjusteringar	mnr
Ungdomsbesök	3,0
Summa	3,0

Äldrenämndens uppdrag Ungdomsbesök har en budget om 4,5 mnr. För utökning av detta uppdrag ansöker äldrenämnden om ytterligare 3 mnr från centrala medelsreserven.

Omslutningsförändringar

Äldreförvaltningen redovisar förväntade ökade kostnader och intäkter om 28,8 mnr enligt följande:

Av denna omslutningsökning består 23,5 mnr av följande ansökningar om medel från kompetensutvecklingssatsningen:

- Utbildning för reflektionsledare inom hemtjänsten inriktning specialiserade hemtjänstgrupper demens: 1,1 mnr
- Magisterutbildning i demensvård för fysioterapeuter och arbetsterapeuter, 60 hp: 1,0 mnr
- Fortbildning socialrätt för biståndshandläggare äldreomsorg: 1,2 mnr
- Språkutvecklande arbetssätt: 19,7 mnr
- Förebyggande insatser för personer med tidig demenssjukdom: 0,5 mnr

Av de medel som kvarstår från tidigare års kompetensutvecklingssatsning har följande omslutningsförändring om 1,4 mnr redovisats:

- Stjärnmärkt demens, fortsättning: 0,3 mnr
- Reflektionstid i äldreomsorgen, fortsättning: 0,6 mnr
- Trygg mottagande i hemmet, fortsättning: 0,1 mnr
- Om den äldre människan med demenssjukdom i ett socialt perspektiv, 7,5 hp: 0,4 mnr

Övriga omslutningsförändringar uppgår till 3,9 mnr och är följande:

- Nationella minoriteter: 0,3 mnkr
- Psykisk ohälsa: 0,8 mnkr
- EU-projektet Stockholm Digital Care: 1,2 mnkr
- Arbetsledning andra kommuner och larmmottagning servicehus: 1,6 mnkr

Systematiskt kvalitetsarbete

Stockholms trygghetsjour omfattas av kraven i författningen om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) i egenskap av vårdgivare under jourtid. Stockholms trygghetsjour har därför en lokalt utarbetad struktur för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Avdelningen har de processer, aktiviteter och rutiner som behövs för att säkra kvaliteten på de arbetsuppgifter de utför. Avvikelse upprättas i ett verksamhetssystem och vidarebefordras till respektive verksamhet samt till den som är ansvarig för anmälan enligt Lex Sarah på respektive stadsdelsförvaltning. Att verksamheten vidtagit åtgärder utifrån avvikelserna följs upp i den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen.

Äldreförvaltningens två andra avdelningar följer strukturerat och kontinuerligt upp de processer och arbetssätt som ingår i nämndens reglemente och årliga budgetuppdrag, för att utveckla processer, rutiner och arbetssätt. Resultat från olika utvärderingar av förvaltningens arbete används som underlag i det ständiga förbättringsarbetet. Vid nya uppdrag utgår arbetet från tidigare erfarenheter som exempelvis olika kartläggningar och utredningar för att använda tid och resurser på bästa sätt.

De synpunkter och klagomål som inkommer hanteras i huvudsak av äldreförvaltningens inspektörer. Dessa diarieförs, utreds och besvaras och åtgärdas skyndsamt. Klagomålen sammanställs för att se om det finns något mönster eller trender som behöver åtgärdas på systemnivå. Exempelvis kan klagomål indikera att utvecklingsarbete behöver ske generellt inom något visst område. En arbetsgrupp bestående av medarbetare från varje avdelning träffas en gång per vecka för att gå igenom avvikelser och händelser och planera för eventuella åtgärder.

Medarbetarnas arbetsmiljö följs upp genom de årliga resultaten från medarbetarenkäten. För att förbättra arbetsmiljön analyseras resultaten och handlingsplaner med åtgärder tas fram för de områden som behöver förbättras. Utvärdering av om åtgärder gett effekt sker i årets slut.